

Kitap Eleřtirisi

İsmail ERMAĞAN (Ed.), Dünya Siyasetinde Afrika 4, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2017, ISBN: 978-605-3207-82-5

Asena BOZTAŞ¹

Dünya Siyasetinde Afrika 4 kitabı, sadece siyasi değil toplumsal, ekonomik ve jeopolitik birçok açıdan Afrika'yı değerlendirmekte, gizemli ve pek bilinmeyen Kara Kıta hakkında akıllardaki birçok soruya yanıt vermektedir. Hem uluslararası hem de ulusal nitelikte özgün makalelerin toplandığı ve yazın açısından oldukça değerli olan bu eser, kısaca "Dünya siyasetinde Afrika neden önemlidir?" sorusuna yanıt aramaktadır.

Toplam 20 bölümden (makale) oluşan kitabın, birinci bölümü "Orta Afrika Panoraması: Siyaset-Toplum-Ekonomi" başlığıyla dikkat çekmektedir. Bu bölümde Ramazan Özey tarafından Angola, Çad, Ekvator Ginesi, Gabon, Kamerun, Kongo Cumhuriyeti, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Sao Tome ve Principe devletleri siyaset, ekonomi ve toplumsal açılardan kaleme alınmıştır. İkinci bölümde ise Sedat Aybar, "Küresel Ekonomi Politik Perspektifinden Afrika'nın Yeniden Paylaşımı ve Türkiye" başlığı altında Afrika'nın sömürgecilik sonrası düzende yeniden paylaşımını ve bu coğrafyada küresel güçlerin mücadelesini ele almaktadır. Üçüncü bölümde "Japonya'nın Afrika Politikası" Elem Eyrice Tepeciklioęlu ve Ali Onur Tepeciklioęlu tarafından çözümlenmeye tabi tutulmuştur.

Dördüncü bölümde Haydar Efe, "Avrupa Birlięi'nin Ortak Afrika-Avrupa Birlięi (AB) Stratejisi ve Afrika-AB Stratejik Ortaklığının Geleceęi" başlığı altında Afrika-AB ilişkilerinin tarihsel sürecini ve güncel durumunu mevcut anlaşmalar (Lome Sözleşmesi, Cotonou Anlaşması) ve belgeler (Afrika-AB Stratejik Ortaklık Belgesi, Afrikalı Göçmen Sorunu çözümü için öneriler) üzerinden değerlendirmektedir. "Afrika'nın Zengin Ama Fakirleşen Ortağı: Suudi Arabistan Krallığı" başlığıyla Esra Pakin Albayrakoęlu tarafından kaleme alınan beşinci bölümde Afrika'nın ve Suudilerin ortak sorunlarına ve bunların ikili ilişkilerdeki yansımalarına yer verilmiştir. Ayrıca, Suudilerin Afrika'da yaymaya çalıştıkları Vahabilięin bölgede zamanla cihatçı bir anlayışa dönüştüğü dile getirilmektedir.

İsmail Ermağan ve Burak Gümüő tarafından "İran'ın Afrika Politikası ve Nijerya'daki Şiilik Faaliyetleri" başlığıyla yazılan altıncı bölümde İran'ın Afrika politikası Gramsiyan yaklaşım çerçevesinde incelenmektedir. İran'ın Afrika ile ilişkilerini üç temel aşamada (tarihsel arka plan, diplomatik ve ticari ilişkiler) değerlendiren yazarlar, daha sonra İran'ın Nijerya'daki Şiilik faaliyetlerini detaylı bir şekilde çözümlenmişlerdir. Emrullah Yalçın tarafından yapılan "Senegal Ülke Analizi"nin ardından sekizinci bölümde Hakan Aydın'ın "Eleştirel Perspektifle Sudan ve Güney Sudan'ı Anlamak" başlığıyla kaleme aldığı makalesi, daha çok tarihsel bir perspektiften Darfur ve petrol sorunu ile küresel güçlerin etkisini mercek altına almaktadır. Mürsel Bayram'ın yazdığı dokuzuncu bölümde etnisitenin Burundi'deki siyasal iktidar mücadelesinde oynamış olduğu rol dile getirilmektedir. Ayrıca Burundi siyasetinin tarihsel yapısı ve dinamikleri ile bu ülkede eski sömürgeci güçler olan Almanya ve Belçika'nın siyasetleri ele alınmaktadır. Onuncu bölüm "Tunus'ta Devrim ve Demokrasi" başlığıyla Murat Aktaş tarafından yazılmıştır.

"Etiyopya-Somali İlişkileri: Ogaden Savaşı" on birinci bölüm olarak Cihan Daban tarafından kaleme alınmıştır. Afrika Kıtası'na genel bir bakışın ardından Etiyopya'nın

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Sapanca Meslek Yüksek Okulu, Dış Ticaret Bölümü, E-mektup: aboztas@sakarya.edu.tr

tarihsel, toplumsal ve ekonomik yapısı incelenmiştir. Son olarak ise yazar iki ülke ilişkilerine eğilmiştir. “Afrika’da Büyük Limanlar: Jeo-Stratejik, Jeo-Ekonomik ve Jeo-Politik Özellikleri” başlığıyla yazıya aktarılan on ikinci bölüm Asena Boztaş tarafından okuyucuyla buluşturulmuştur. Bu bağlamda ilkin Afrika’daki tüm limanlar genel olarak değerlendirildikten sonra Afrika’da ticaretin kalbi niteliğinde faaliyet gösteren on önemli liman ekonomik ve jeo-stratejik açıdan masaya yatırılmıştır. Sait Yılmaz tarafından “Afrika’da Terör: “Kara” Kıtada Sessiz Paylaşım Savaşları” başlığıyla kaleme alınan on üçüncü bölümü müteakiben on dördüncü bölümde “Afrika: Gine Körfezi’nin Jeopolitiği ve Amerika Birleşik Devletleri’nin Politikaları” başlıklı Fransızcadan çeviri bir makale yer almaktadır. On beşinci bölümde Senem Soyer Afrika’da önemli bir sorun olan kadın sunneti konusunu gündeme getirmektedir.

Kitabın on altıncı bölümünde Hamdi Genç ve Emre Saygın kuzey Afrika ülkeleri olan Tunus, Cezayir ve Fas’ı devlet ve ekonomi açısından ele almaktadır. Bu çalışma söz konusu üç ülkeyi coğrafi, beşeri ve ekonomik göstergeler üzerinden değerlendirmektedir. Gülfer Vural ise “Afrika’da Ülke Ekonomileri: Kenya ve Angola’nın Makroekonomik Analizi” başlıklı çalışmada Kenya ve Angola’yı ekonomik yapı, işsizlik, para politikası, enflasyon, gayrisafi milli hasıla, ticaret, maliye politikası ve döviz kurları göstergeleri üzerinden çözümlenmeye tabi tutmuştur. “Türkiye’nin Afrika’daki Sivil Gücünü Anlamada Ticaretin Rolü” başlığıyla kaleme alınan on sekizinci bölümde yazarlar Emel Parlar Dal, Ali Murat Kurşun ve Hakan Mehmetçik, ticaretin nasıl bir sivil güç aracı olduğunu, Türkiye’nin Afrika’daki ticari ve ekonomik faaliyetleri çerçevesinde akıcı ve anlaşılır bir şekilde anlatmışlardır. Hakan Mehmetçik ve Ferit Belder “Türkiye’nin Afrika’ya Açılan Kapısı: Somali” başlıklı on dokuzuncu bölümde Türkiye-Somali ilişkilerinin temel dinamiklerine ve bu ülkenin Türk dış politikası açısından önemine yer vermişlerdir. Çalışmanın son bölümünde ise Ayhan Nuri Yılmaz ve Gökmen Kılıçoğlu “Türkiye’nin Afrika’daki Yumuşak Gücü ve Kıtadaki Artan Etkisinin Analizi” başlıklı bir yazı kaleme almışlardır. Bu bağlamda Türkiye’nin Afrika’daki kamu diplomasisi alanındaki faaliyetleri farklı ve özgün bir perspektiften okuyucuya sunulmuştur. Sonuç olarak söylemek gerekirse, alanında özgün makalelere yer veren “Dünya Siyasetinde Afrika 4” başlıklı derleme kitap, mevcut yazına önemli bir katkı yapacak mahiyettedir.